

SISTEMA PERIÒDIC

Química 2n Batx

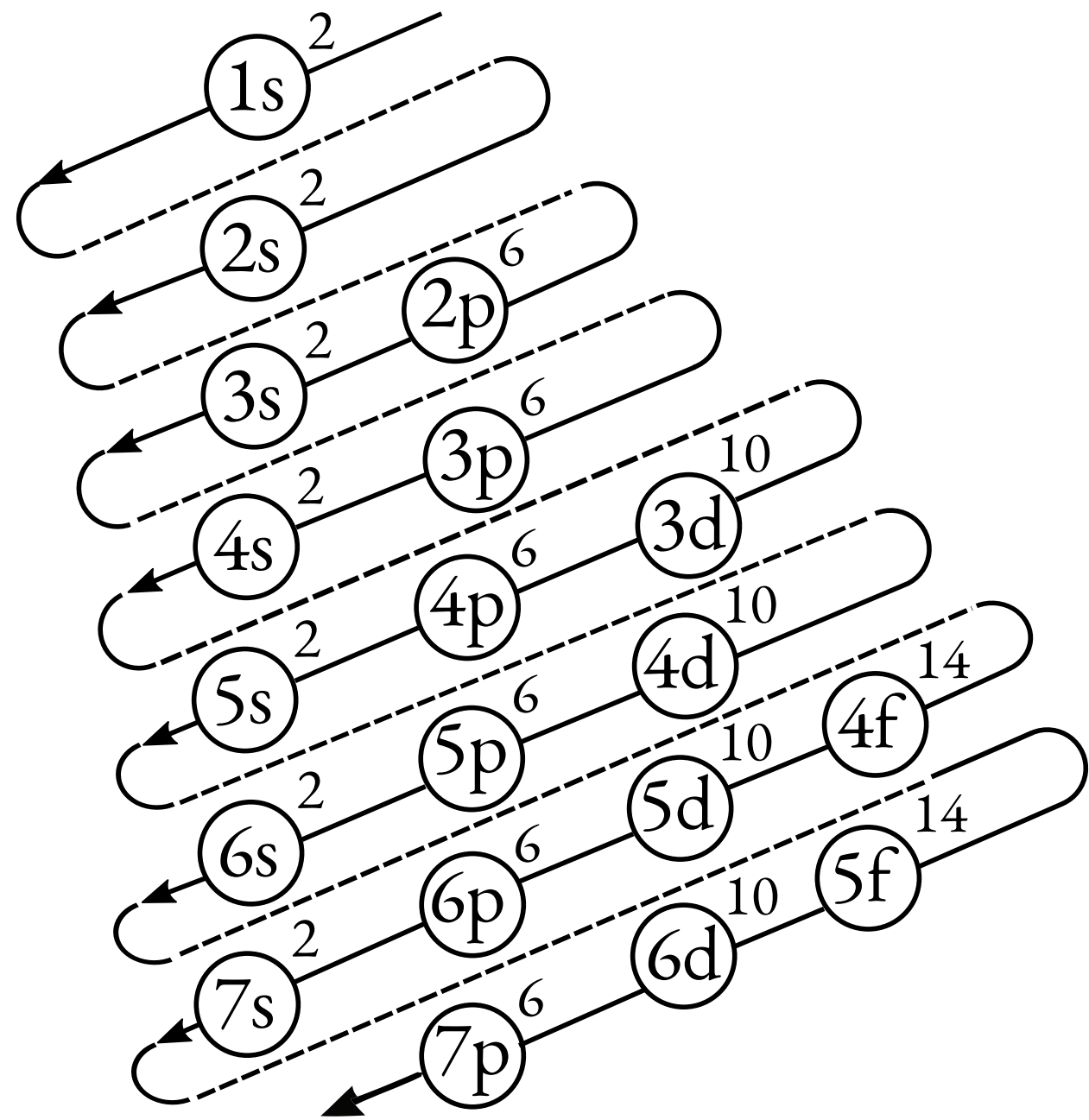
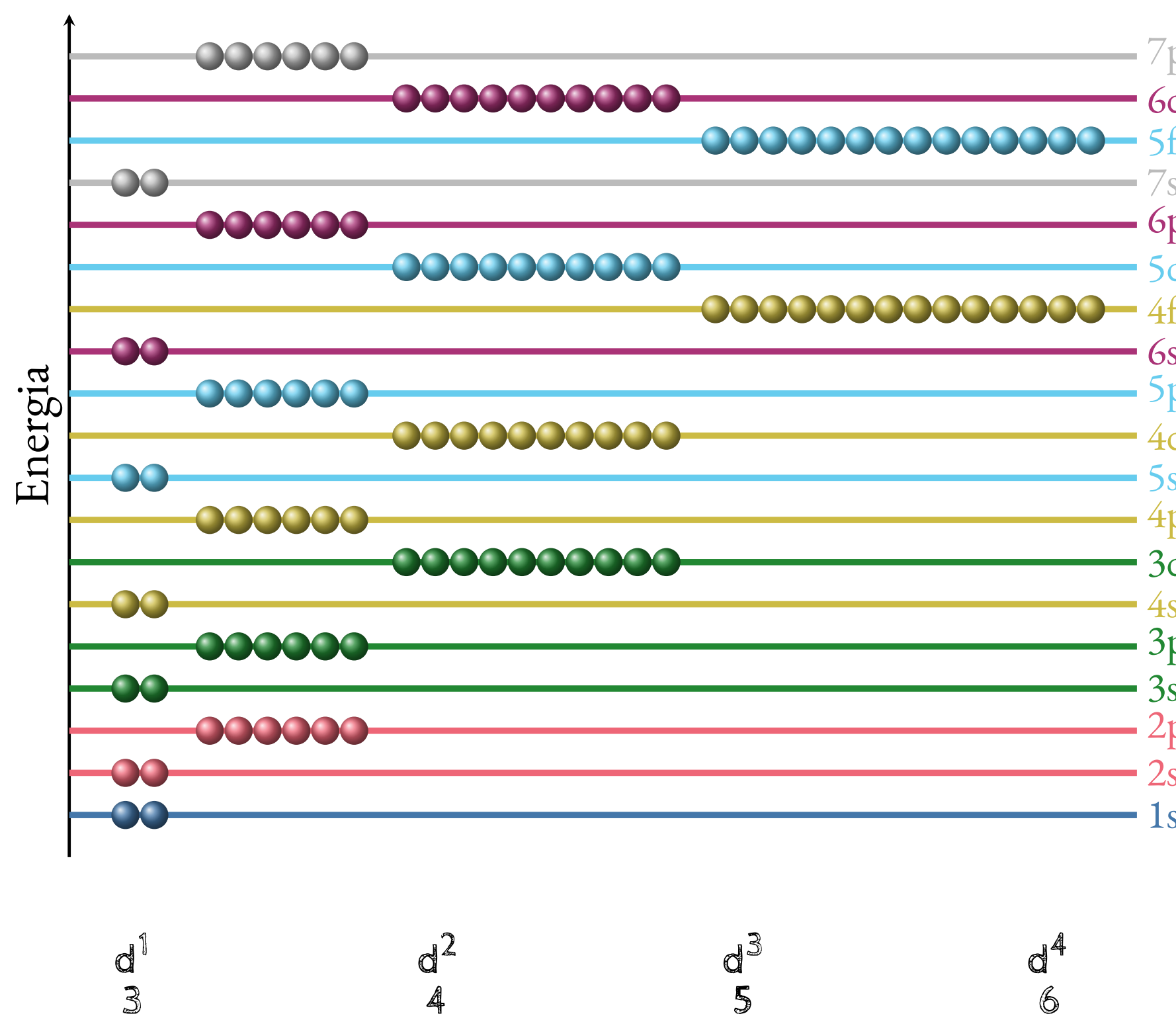
Rodrigo Alcaraz de la Osa. Traducció: Òscar Colomar (🐦@ocolomar)

Taula periòdica i configuració electrònica

La **taula periòdica** dels **elements** organitza els **118 elements** coneguts en **7 períodes** (files) i **18 grups** (columnes), **ordenats** pel seu **nombre atòmic Z**.

1	¹ ₁ H 1s ¹ Hidrogen	2	
3	Li [He] 2s ¹ Liti	4	Be [He] 2s ² Beril·li
11	Na [Ne] 3s ¹ Sodi	12	Mg [Ne] 3s ² Magnesi
19	K [Ar] 4s ¹ Potassi	20	Ca [Ar] 4s ² Calci
37	Rb [Kr] 5s ¹ Rubidi	38	Sr [Kr] 5s ² Estronci
55	Cs [Xe] 6s ¹ Cesi	56	Ba [Xe] 6s ² Bari
87	Fr [Rn] 7s ¹ Franci	88	Ra [Rn] 7s ² Radi

Z Massa

Símbol

Configuració

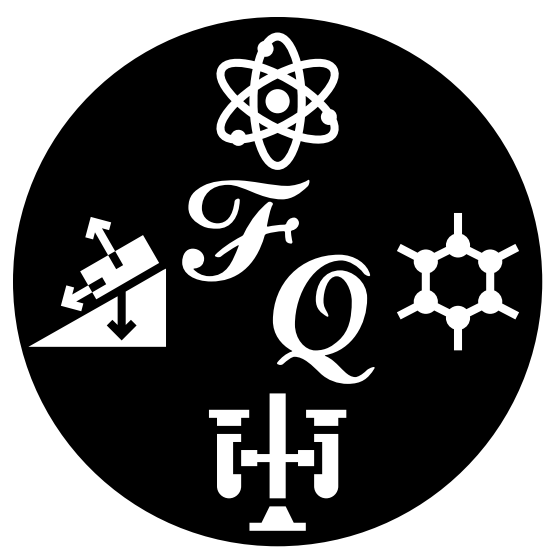
electrònica

Nom

						p⁶ 18
						2 4.0026 He 1s² Heli
p¹ 13	p² 14	p³ 15	p⁴ 16	p⁵ 17		
5 10.81 B [He] 2s²2p¹ Bor	6 12.011 C [He] 2s²2p² Carboni	7 14.007 N [He] 2s²2p³ Nitrogen	8 15.999 O [He] 2s²2p⁴ Oxigen	9 18.998 F [He] 2s²2p⁵ Fluor	10 20.180 Ne [He] 2s²2p⁶ Neó	
13 26.982 Al [Ne] 3s²3p¹ Alumini	14 28.085 Si [Ne] 3s²3p² Silici	15 30.974 P [Ne] 3s²3p³ Fòsfor	16 32.06 S [Ne] 3s²3p⁴ Sofre	17 35.45 Cl [Ne] 3s²3p⁵ Clor	18 39.95 Ar [Ne] 3s²3p⁶ Argó	
31 69.723 Ga [Ar] 4s²3d¹⁰4p¹ Gal·li	32 72.630 Ge [Ar] 4s²3d¹⁰4p² Germani	33 74.922 As [Ar] 4s²3d¹⁰4p³ Arsènic	34 78.971 Se [Ar] 4s²3d¹⁰4p⁴ Seleni	35 79.904 Br [Ar] 4s²3d¹⁰4p⁵ Brom	36 83.798 Kr [Ar] 4s²3d¹⁰4p⁶ Kriptó	
49 114.82 In [Kr] 5s²4d¹⁰5p¹ Indi	50 118.71 Sn [Kr] 5s²4d¹⁰5p² Estany	51 121.76 Sb [Kr] 5s²4d¹⁰5p³ Antimoni	52 127.60 Te [Kr] 5s²4d¹⁰5p⁴ Tel·luri	53 126.90 I [Kr] 5s²4d¹⁰5p⁵ Iode	54 131.29 Xe [Kr] 5s²4d¹⁰5p⁶ Xenó	
81 204.38 Tl [Xe] 6s²4f¹⁴5d¹⁰6p¹ Tal·li	82 207.2 Pb [Xe] 6s²4f¹⁴5d¹⁰6p² Plom	83 208.98 Bi [Xe] 6s²4f¹⁴5d¹⁰6p³ Bismut	84 209 Po [Xe] 6s²4f¹⁴5d¹⁰6p⁴ Poloni	85 210 At [Xe] 6s²4f¹⁴5d¹⁰6p⁵ Àstat	86 222 Rn [Xe] 6s²4f¹⁴5d¹⁰6p⁶ Radó	
113 286 Nh [Rn] 7s²5f¹⁴6d¹⁰7p¹ Nihoni	114 290 Fl [Rn] 7s²5f¹⁴6d¹⁰7p² Flerovi	115 290 Mc [Rn] 7s²5f¹⁴6d¹⁰7p³ Moscovi	116 293 Lv [Rn] 7s²5f¹⁴6d¹⁰7p⁴ Livermori	117 294 Ts [Rn] 7s²5f¹⁴6d¹⁰7p⁵ Tenessi	118 294 Og [Rn] 7s²5f¹⁴6d¹⁰7p⁶ Oganessó	

- BLOC S**
- BLOC P**
- BLOC D**
- BLOC F**

^{f1}	^{f2}	^{f3}	^{f4}	^{f5}	^{f6}	^{f7}	^{f8}	^{f9}	^{f10}	^{f11}	^{f12}	^{f13}	^{f14}
57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
La [Xe] 6s ² 5d ¹ Lantani	Ce [Xe] 6s ² 4f ¹ 5d ¹ Ceri	Pr [Xe] 6s ² 4f ³ Praseodimi	Nd [Xe] 6s ² 4f ⁴ Neodimi	Pm [Xe] 6s ² 4f ⁵ Prometi	Sm [Xe] 6s ² 4f ⁶ Samari	Eu [Xe] 6s ² 4f ⁷ Europi	Gd [Xe] 6s ² 4f ⁷ 5d ¹ Gadolini	Tb [Xe] 6s ² 4f ⁹ Terbi	Dy [Xe] 6s ² 4f ¹⁰ Disprosi	Ho [Xe] 6s ² 4f ¹¹ Holmi	Er [Xe] 6s ² 4f ¹² Erbí	Tm [Xe] 6s ² 4f ¹³ Tuli	Yb [Xe] 6s ² 4f ¹⁴ Iterbi
89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102
Ac [Rn] 7s ² 6d ¹ Actini	Th [Rn] 7s ² 6d ² Tori	Pa [Rn] 7s ² 5f ² 6d ¹ Protactini	U [Rn] 7s ² 5f ³ 6d ¹ Urani	Np [Rn] 7s ² 5f ⁴ 6d ¹ Neptuni	Pu [Rn] 7s ² 5f ⁶ Plutoni	Am [Rn] 7s ² 5f ⁷ Americi	Cm [Rn] 7s ² 5f ⁷ 6d ¹ Curi	Bk [Rn] 7s ² 5f ⁹ Berkeli	Cf [Rn] 7s ² 5f ¹⁰ Californi	Es [Rn] 7s ² 5f ¹¹ Einsteni	Fm [Rn] 7s ² 5f ¹² Fermi	Md [Rn] 7s ² 5f ¹³ Mendelevi	No [Rn] 7s ² 5f ¹⁴ Nobeli

SISTEMA PERIÒDIC

Química 2n Batx

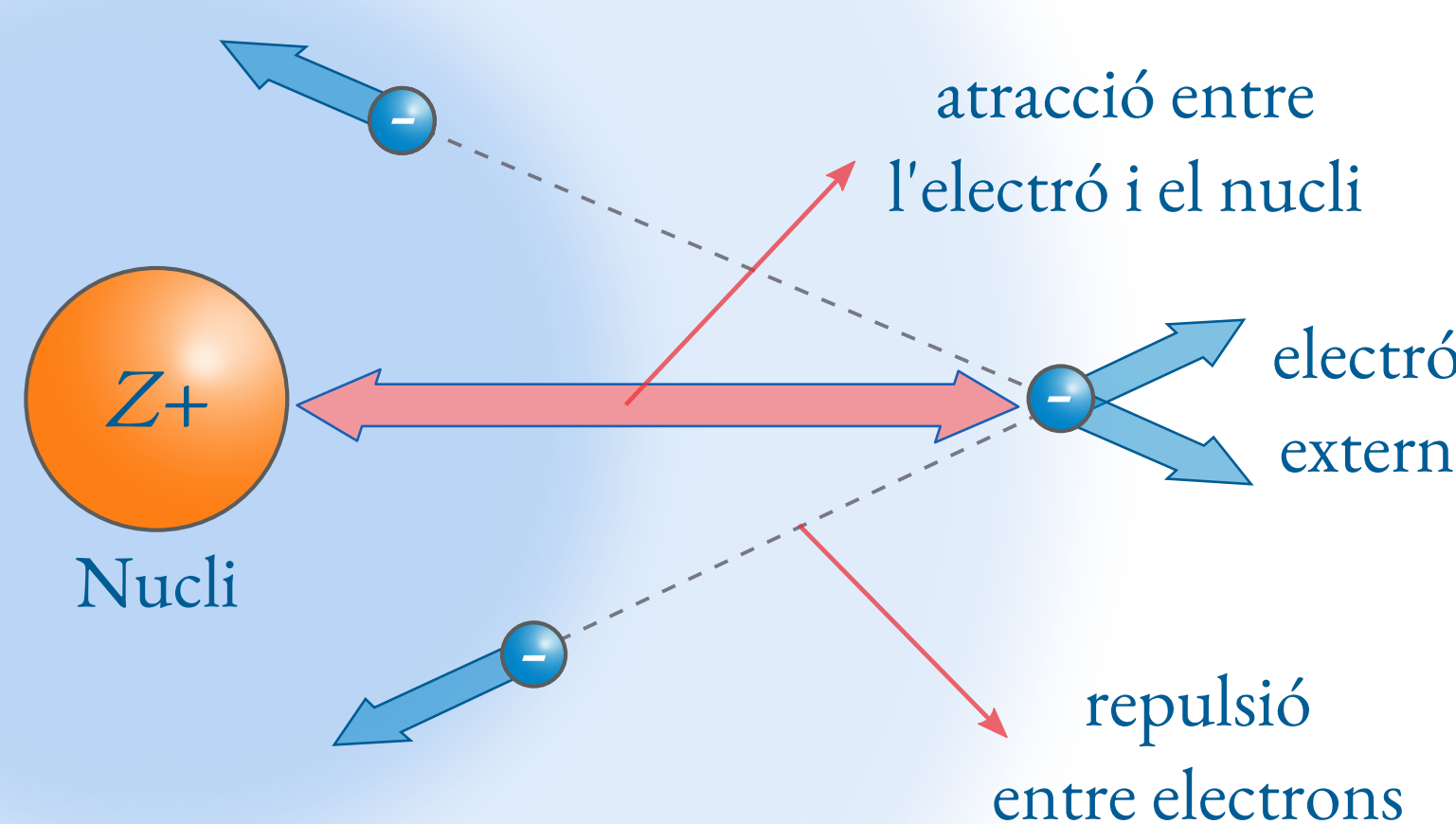
Rodrigo Alcaraz de la Osa. Traducció: Òscar Colomar (🐦 @ocolomar)

Apantallament i càrrega nuclear efectiva

Apantallament

L'efecte **pantalla** o **apantallament**, a , consisteix en la **atenuació** de la **força d'atracció** del nucli sobre un electró, degut a la **repulsió** amb altres **electrons**. Com més allunyat estigui un electró del nucli, més apantallat estarà.

Traduïda de [https://chem.libretexts.org/Courses/University_of_California_Davis/UCD_Chem_110A%3A_Physical_Chemistry__I/UCD_Chem_110A%3A_Physical_Chemistry_I_\(Koski\)/Text/07%3A_Approximation_Methods/7.2%3A_The_Variational_Method](https://chem.libretexts.org/Courses/University_of_California_Davis/UCD_Chem_110A%3A_Physical_Chemistry__I/UCD_Chem_110A%3A_Physical_Chemistry_I_(Koski)/Text/07%3A_Approximation_Methods/7.2%3A_The_Variational_Method).

Càrrega nuclear efectiva

Es tracta de la **càrrega positiva neta**, Z_{eff} , que experimenta un electró degut a l'apantallament. La càrrega nuclear efectiva **augmenta** d'esquerra a dreta al llarg d'un **període** i és **constant** al llarg d'un **grup**.

Les **regles** de **Slater** ens permeten calcular-la, seguint l'expressió:

$$Z_{\text{eff}} = Z - a,$$

on Z és el nombre atòmic de l'element i a l'apantallament que pateix l'electró, considerant que els electrons *de core* (interns) produeixen un major apantallament respecte a aquells que es troben en el seu mateix nivell energètic:

$$\begin{aligned} \text{electrons de core (interns)} &\rightarrow a = 1 \\ \text{electrons de valència (mateix nivell)} &\rightarrow a < 1 \end{aligned}$$

EXEMPLE: àtomo de beril·li (${}_4\text{Be}$) $\rightarrow 1s^2 2s^2$

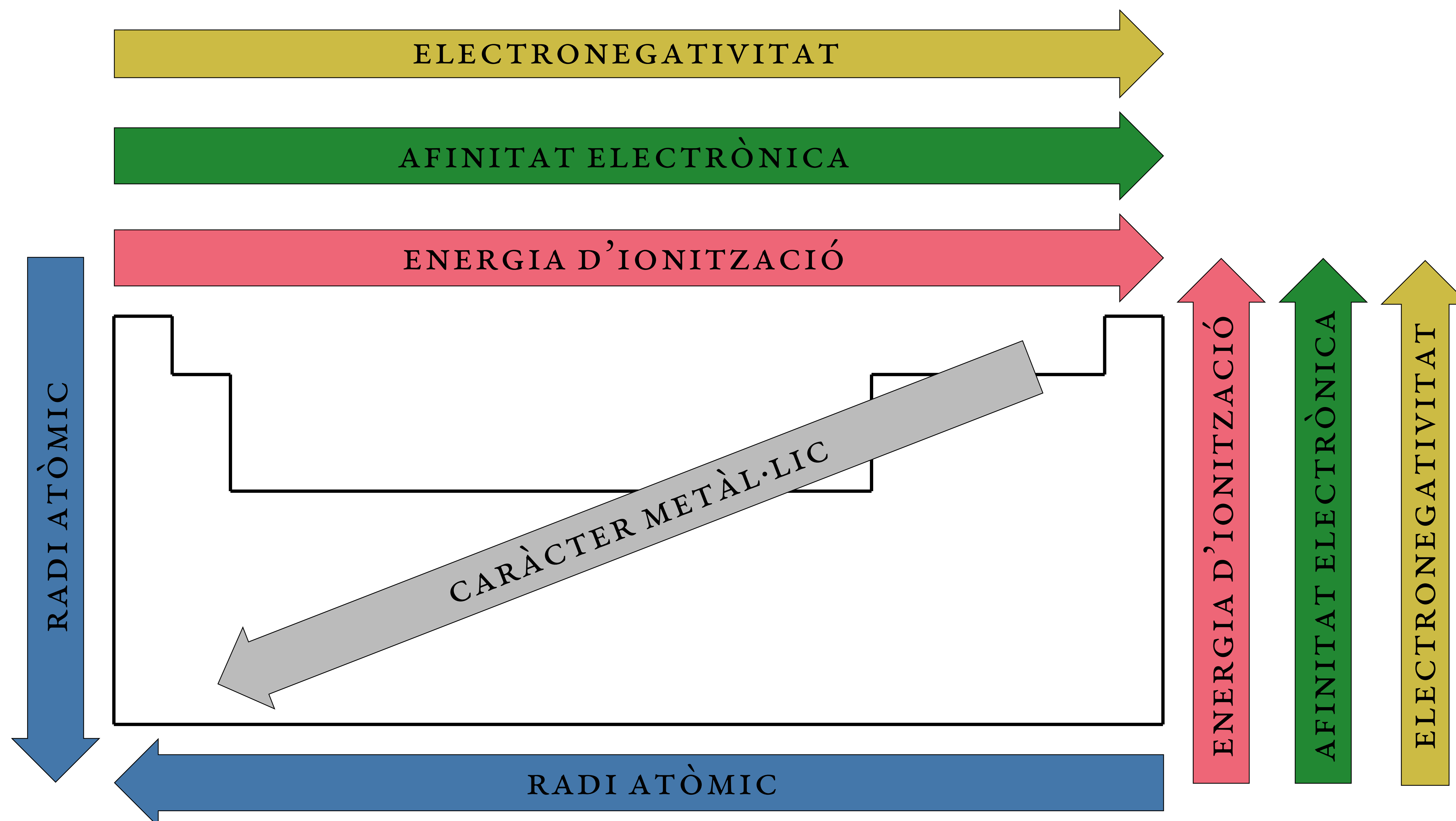
Cadascun dels dos electrons de valència pateix el següent apantallament:

Electrons de core $1s^2$ Cadascun d'ells produeix un apantallament màxim: $a = 2$.

Electrons de valència $2s^1$ $a < 1$.

Sent l'apantallament total $2 < a < 3$, per tant $1 < Z_{\text{eff}} < 2$.

Propiedades periódicas

Radi atòmic r

Definim el **radi atòmic** d'un element com la **meitat** de la **distància internuclear** mínima que presenta una **molècula diatòmica** d'aquell element en estat sòlid.

Al llarg d'un període La **càrrega nuclear efectiva augmenta**, els **electrons** de valència són **més atrets** pel nucli i per tant **disminueix** el **radi atòmic**.

Al llarg d'un grup La **càrrega nuclear efectiva és constant** però **augmenta** el nombre de **capess**, per tant el **radi atòmic augmenta**.

Radi iònic

És el **radi** que presenta un **ió** monoatòmic en un **crystal·l iònic**.

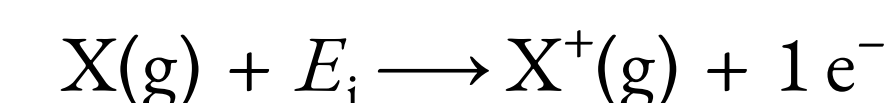
Cations Tenen un **menor nombre** d'**electrons**, per tant l'**apantallament** patit pels electrons de valència és **menor**, **augmentant** en conseqüència la **càrrega nuclear efectiva** que experimenten i provocant que tinguin un **menor radi** atòmic que els seus elements neutres de referència.

Anions Tenen un **major nombre** d'**electrons**, per tant l'**apantallament** patit pels electrons de valència és **major**, **disminuint** en conseqüència la **càrrega nuclear efectiva** que experimenten i provocant que tinguin un **major radi** atòmic que els seus elements neutres de referència.

$$r_{\text{catió}} < r_{\text{neutre}} < r_{\text{anió}}$$

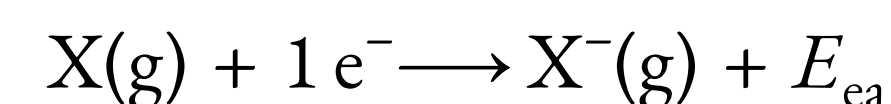
Potencial d'ionització E_i

Definim el **potencial** o **energia d'ionització** com la mínima **energia** que s'ha de **proporcionar** a un àtom neutre, X, en estat gasós i en el seu estat electrònic fonamental, per **extreure** un **electró** de la seva escorça, formant un catió X^+ .

Afinitat electrònica E_{ea}

És l'**energia intercanviada** (generalment alliberada) quan un àtom neutre, X, en estat gasós i en el seu estat fonamental, **capta** un **electró**, formant un anió X^- .

Electronegativitat χ

L'**electronegativitat** és una **mesura** de la **tendència** d'un àtom a **atreure** un parell d'**electrons** que comparteix amb un altre àtom al que està unit mitjançant un enllaç químic.

Al llarg d'un període La **càrrega nuclear efectiva augmenta**, els **electrons** de valència són **més atrets** pel nucli i per tant **augmenten** l'**energia d'ionització**, l'**afinitat electrònica** i l'**electronegativitat**.

Al llarg d'un grup la **càrrega nuclear efectiva és constant** però **augmenta** el **radi**, per tant els **electrons** són **menys atrets** i per tant **disminueixen** l'**energia d'ionització**, l'**afinitat electrònica** i l'**electronegativitat**.